

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"א אייר תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים יג.
דף היומי בהלכה: סעיף ד' עד סעיף ז'.
מוסר: מתחילת פרק י"א עד "ועוד כלול בזה".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ה משנה ו עד משנה י.

הדף היומי בהלכה

האם ניתן לטלטל את ה'גארטל' בכיס במשך היום?

במטרה שלא יגנב או ינזק, ואף טלטול חפץ - כגון 'גארטל' (אבנט) - בכיס הבגד משום שאינו מעונן לטרוח ולפנות את הכיס, או משום שרצונו שהחפץ יהיה מזומן לו בהמשך היום, וכן טלטול בצורה של 'משחק' לאדם שדרכו לעשות כן בשעת לימודו וכדומה - נחשבים כטלטול לצורך.
[שו"ע שח, ד, ומשנ"ב כא-כג; ביאורים ומוספים דרשו, 28; שבת קכג, ב]

בגמרא מובא שבזמן נחמיה בן חכליה היו שנכשלו באיסורי שבת, וכגדר לשמירת השבת אסרו חכמי אותו הדור לטלטל כל דבר בשבת - ואף כלים שמלאכתם להיתר, דהיינו שמיועדים לדבר המותר בשבת - למעט מספר כלים שתשמישם תדיר מאד. וכאשר ראו חכמים שהחלו להקפיד על שמירת השבת הקלו באיסור זה והתירו טלטול כלי שמלאכתו להיתר לצורך שימוש בגוף הכלי או במקומו, או

הדף היומי בהלכה

האם מותר להזיז עגלת תינוק בשבת ללא כל מטרה?

ומאכלים, משקאות, בשמים להרחה, וכל ספר שמותר לקוראו בשבת - לכל הדעות לא היו בכלל הגזירה, ומותר לטלטלם בשבת אף שלא לצורך כלל. ונחלקו פוסקי זמננו אם בגדים ותכשיטים נחשבים כמאכלים, או ככלי אכילה, שהיתר טלטולם שנוי במחלוקת, כנ"ל.
[שו"ע שח, ד, ומשנ"ב כא-כג; ביאורים ומוספים דרשו, 28 ו-31]

בהמשך לאמור: טלטול שלא לצורך כלל, לא התיירו חכמים אף בכלי שמלאכתו להיתר; ולכן, לדוגמה, אסור להזיז עגלת תינוק ממקומה שלא לצורך כלל. אולם, כאמור, כלים שתשמישם תדיר מאד לא היו מעולם בכלל הגזירה, והם מותרים בטלטול אף שלא לצורך. ולפיכך, מותר לטלטל כלי אכילה: כוסות, צלחות, כפיות, וכיוצא בהם; אך יש שסוברים שאף כלים אלו בכלל הגזירה. ויש שהסתפק אם כסאות נחשבים ככלי אכילה לענין זה.

הדף היומי בהלכה

כיצד יש לנהוג במקרה שתיק התפילין נפל לארץ בשבת?

צריך להרימן, ולהניחן במקום סמוך שאינו בזיון להן. ויש שהורה להחליט שהוא חפץ לשבת במקום שבו מונחות התפילין, ואז יותר לו לטלטלן לכל הדעות, כיון שזהו טלטול לצורך מקומן.
[שו"ע שח, ד, ומשנ"ב כד; ביאורים ומוספים דרשו, 32 ו-35]

נחלקו הפוסקים אם תפילין הן 'מוקצה': יש אומרים שלמרות שאסור להניחן בשבת לשם מצוה, מותר להניחן שלא לשם מצוה, ולכן הן נחשבות ככלי שמלאכתו להיתר. ויש אומרים שאסור להניחן בשבת שלא לשם מצוה, ולפיכך נחשבות התפילין ככלי שמלאכתו לאיסור, ואין לטלטלן אלא לצורך מקומן. ובשעת הדחק ניתן להקל, ולכן אם נפלו תפילין על הארץ והן מונחות בבזיון,

בדרכו חזרה לביתו ביוהנסבורג נכנס רבי אהרן פפויפר לחנות כדי לרכוש לעצמו שעון אחר. בעל החנות קידם את פניו באומרו: "אתה הוא הקונה המיליון שלנו, מגיע לך שעון חינם"

ליארצייט הגאון רבי אהרן פפויפר זצ"ל - י"א אייר תשנ"ג

הנערה, אשר לא ידעה נפשה מרוב השתוממות ואושר. בדרכו חזרה לביתו ביוהנסבורג נכנס רבי אהרן בשדה התעופה לחנות הפטורה ממכס כדי לרכוש שעון חדש לעצמו. בעל החנות קידם את פניו באומרו כי הוא הקונה המיליון במספר בחנותו, ולפיכך זכאי הוא, כפי שהוכרז, לקבל את אשר קנה חינם אין כסף... ר' אהרן זכה בשעון הזהב ללא כל תמורה. מעשה זה נודע מפי רבי אהרן בעצמו, אשר ביקש להוכיח בו לשומעיו את יד ההשגחה המכוונת מצד גבר.

(דרך כוכב)

עינייה הדומעות ולחייה הנפולות של הנערה העידו על מצוקתה. היא ישבה בחדר ההמתנה לפני דלת פתחו של אחד מגדולי הדור, מבקשת למצוא מזור ללבה הדווי. בין הנוכחים היה גם הגאון רבי אהרן פפויפר זצ"ל, אשר נזדמן למקום באחד ממסעותיו.

בראותו את הנערה שאל בחשאי את הנוכחים לפרש בכיה. הללו השיבו לו, כי כלה היא אשר באה זה עתה בברית האירוסין ובידה אין כל. מבקשת היא להעניק לחתנה שעון זהב כמקובל, ואין באפשרותה.

בלי לחשוב הרבה הסיר ר' אהרן את שעון הזהב אשר על ידו ומסרו לידי

פניני הפרשה

תמהו הנכדים ושאלו: "מדוע להשכיר ולשכור? וכי לא טוב יותר לגור בדירה הפרטית שלך?" השיב רבי ברוך: "גם במרוקו לא התגוררתי בדירה פרטית שלי. אני מפחד..."

מדוע העדיף הגאון רבי ברוך טולדאנו זצ"ל להתגורר בדירה שכורה?

והוא השיב: 'בדירה שלי אני לא גר. תמיד כך. גם במרוקו לא התגוררתי בדירה פרטית שלי. אני מפחד, אני מפחד'.

"הנכדים לא הבינו ממה הוא מפחד. ממש הכנסה? או מהשלטונות? אך הוא המשיך והסביר את כוונתו: 'אני פוחד שמא אחוש כי כאן הוא המקום הקבוע שלי, שאני קבוע בעולם... בדירה שכורה, בעל הבית מגיע, זורק אותי, ולאחר שנה מגיע בעל הבית אחר ומבקש לפנות את הדירה וכו'. כך יותר קל לחוש 'גר אנכי בארץ'. אבל בדירה שלו הוא פחד שמא עוד הוא ישלה את עצמו שכאן התכלית, ומתגוררים כאן לעולם.

"רבותי! כל האזרח בישראל ישבו בסוכות! הצדיק יושב תמיד בסוכה. שמש, חום, גשמים וקור, אין מזגן, אין חימום, דירת ארעי. לא זהב, לא הכסף, הכל ארעי. העיקר הן המצוות, לכבוש את היצר, להיות שקוע בלימוד התורה, זה העולם." (להגיד)

בספת תִּשְׁבוּ שְׂכַעַת יָמִים פֶּלַח הָאָרֶץ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת (ויקרא כג טז) סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל:

"סיפר לי בנו של רבי ברוך טולדאנו זצ"ל, אשר בסוף ימיו עלה ממקנס ובא להתגורר בבני ברק. כאשר עלה לארץ רכש דירת מגורים פרטית כדי לקיים מצוות ישוב ארץ ישראל. הוא לא היה בעל נכסים מיוחד, אבל כיון שרצה לזכות במצוות ישוב ארץ ישראל, נטל כסף מפה והלואה קטנה משם, קיבץ כספים עד שאסף לו ממון וקנה דירה. לאחר הקניה תיקנו אותה, שיפצו וסיידו. "כאשר המלאכה הושלמה, גמרו לשפץ, באו בני המשפחה ואמרו לו בשמחה: 'אה, ברוך ה', אפשר כבר להכנס לדירה'. הוא שמח איתם יחד, אך אמר להם: 'טוב, את הדירה הזו אשכיר, ובממון שנקבל אשכור דירה במקום אחר. אני אתגורר בדירה שכורה'.

תמהו הנכדים ושאלו: 'למה ומדוע? וכי לא טוב יותר לדור בדירה פרטית?'

קנין חכמה פרקי אבות

"מאותו רגע, כשבא אליו בחור והתלונן: 'המשגיח, ההוא עשה לי, ההוא לקח לי...', הוא מיד אמר: 'סליחה, אסור לי לשמוע צד אחד בלי צד שני. תבוא אתו ביחד'"

העצה של הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל כיצד לחיות חיים טובים יותר

ותשע אחוז מן המקרים לא חזרו, ובכלל הפסיקו לבוא. "נורא נוראות... אני אומר פה לכל אחד ואחד, בלא שאני מכיר פה אף אחד, אבל אני אומר עצה טובה. כל מה שאתה ניזון, זה משמועות שלא שמעת את הצד השני. בכל נושא שהוא, וגם כשהיציאה בא אליך - חכה רגע, חכה רגע, בא נשמע את הצד השני. 'שמוע בין אחיכם' כתיב. בני אדם מבליים ככה את החיים שלהם, ולפעמים קובעים את כל מהלך החיים שלהם, ושורפים לעצמם את החיים להם ולדורותיהם, בגלל ששומע צד אחד בלי ששומע את הצד השני... "איני יכול לפרט, וממש נפשי יצאה בדברי, הדברים הללו הם דברי אלקים חיים. ומי שיבין את זה, יתיישב ללמוד ולעבוד את ה' בלי מפריעים. כל המפריעים. זה לא משנה מי שמספר, חבר שלך מספר לך, בן שלך מספר, אבא שלך מספר, אשתך מספרת, לא משנה מי שמספר. איפה הצד השני? בוא נשמע את הצד השני, ואז, ראשית כל, בנוכחות הצד השני בדרך כלל אין כבר מה לספר. ואפילו אם כן, אז התמונה לגמרי אחרת..."

(קונטרס 'לעולם יהיה אדם מן הטובים')

הרב בא לעולם... ועל עוות הדין (אבות ה)

שח הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל:

"הרבה צרות שבן אדם סובל בעולם, הן בגשמיות והן ברוחניות, כי הוא לא מקיים 'שמוע בין אחיכם'. כל מה שמספרים לו, הוא רק שומע צד אחד.

"אמר לי אדם גדול, משגיח בישיבה כחמשים שנה לאוי"ט, שבתחילת היותו משגיח הוא סבל צרות צרות מתלונות של בחורים יום וליל. 'המשגיח, זה עשה לי כך וכך, זה לקח לי את הגמרא, זה לקח לי את המיטה, זה תפס לי את המקום בחדר אוכל... הוא הרגיש שהוא יסרוף פה סופית את החיים שלו במסגרת הזו.

"עד שה' חנן אותו דעת, בזכות אבותיו הקדושים ובזכות הלב הטהור שיש לו. הוא תפס את עצמו והוא אמר: 'שמוע בין אחיכם' כתיב. לא משנה מה אתה. אתה ראש ישיבה, אתה דיין, אתה גדול הדור, לא משנה מה אתה - 'שמוע בין אחיכם' כתיב. מאותו רגע, כשבא אליו בחור אחד ואמר 'המשגיח, ההוא לקח לי זה...' הוא מיד אמר: 'סליחה, אסור לי לשמוע. כתוב 'שמוע בין אחיכם'. אסור לי לשמוע צד אחד בלי לשמוע צד שני... תביא איתך את ההוא. תשעים

"אני", הצביע הגוי על עצמו, "איני מבין הרבה בדת היהודית, אבל יש לי חברים מבורו פארק, יהודים אורתודוקסים כמוך, שבכל חודש אוגוסט אינם מגלחים את זקנם מטעמי דת..."

היהודי שלמד על בשרו שלעולם אי אפשר להפסיד מהקפדה על מצוות התורה

ופאת זקנם לא יגלחו (ויקרא כא ה)

באחד העיתונים בארה"ב במדור 'דרושים' הופיעה מודעה: "דרוש סייד מקצועי ומנוסה לאירגון ולפיקוח על צוות פועלים. קורות חיים והמלצות חובה". יהודי כשם גרשון קרא את המודעה בעיון, הוא היה סייד מקצועי, והצעתו של המיליונר ממנהטן שביקש לשפץ בנין דירות מפואר, היוותה עבורו את חלום חייו. הוא החל לחייג לכל מכריו על מנת לקבל המלצות, וכל אלו שאכן השתמשו בשירותיו שמחו לשלוח אליו את המלצותיהם. בחשך גדול מילא את טופסי המועמדות למכרז הגדול. אך פרט אחד היה נראה בעיניו שולי ומיותר. מדוע עלי לציין שאני יהודי אורתודוקסי? מה זה יכול להוסיף לי אצל המיליונר הגוי הזה? שאל טרורית ושיגר את המכתב בדואר אקספרס.

כנראה שההמלצות והתשבחות עשו את שלהן, וגרשון הוזמן אחר כבוד לפגישה עם המיליונר בכבודו ובעצמו. דא עקא, שהפגישה נקבעה יומיים לפני תשעה באב, וגרשון חשש שדווקא בשל כך הוא עומד לפספס את הזדמנות חייו.

"בימי בן המצרים", שח לחברו, "אנו נוהגים שלא להתגלח. תאר לך את המנכ"ל המצפה להיפגש עם מי שעתידי להיות קבלן השיפוצים שלו, זה שיהיה אחראי על פועלים רבים ועל נכסיו הרבים שבתוך הדירות, והנה לפתע יכנס אל משרדו טיפוס מבולגן עם זיפים על פניו. לא, איני מסוגל לחשוב על כך שבשל עובדה זו אחמיץ הזדמנות נדירה ומיוחדת". התלבטות נוספת עמדה בפניו של ר' גרשון, שמא אין הוא רשאי לקיים את הפגישה כלל ועיקר, שהרי אסור לסכם עסקאות בתשעת הימים.

לאחר התלבטויות והתחבטויות סיכמו השניים כי יפנו אל פוסק הדור הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל וישטחו בפניו את בעייתם, ונראה כיצד יפול דבר. השניים פנו אל הגאון ושטחו בפניו את הבעיה, כאשר ר' גרשון מתאר בפני הגאון את מצבו הכלכלי הקשה.

תשובת הגאון לא איחרה לבוא. "מאחר שמדובר במצב של פיקוח נפש לך ולמשפחתך, אני מתיר לך לסכם את העסקה בתשעת הימים. עם זאת, לשאלתך

השניה, כיהודים מאמינים בני מאמינים סמוכים ובטוחים אנו שכל נזק לא יארע לנו מקיום מצוות התורה. אדרבה", אמר הגאון, "ההקפדה והעקביות בשמירת המצוות וההלכות, הן הן השמורות עלינו ומחזקות אותנו על כל צעד ושעל". דברים כדורבנות, אולם בבוקר יום הפגישה, כשגרשון הריץ במוחו שוב ושוב את התסריט שבנה לעצמו כיצד יראה כל שלב בפגישה, פעם לבו בחזקה כל אימת שאצבעותיו נתקלו בזיפים שעיתרו את פניו. לאחר הסטנות קלה יצא עם פנים אדומות מבושה אך מגולחות... לילדיו ההמומים הסביר: "יש דברים שאין להם הסבר"... בטוח בעצמו ובהמלצותיו ניגש למפגש היכרות עם המנכ"ל. "סלח לי מר גרשון. אתה יודע, אני מחפש אדם מהימן ובעל מקצוע שיכול למלא תפקיד מורכב ומסובך הדורש מיומנות רבה. האם אתה מסוגל לכך?". גרשון, שהכין את עצמו לכל סוגי השאלות שהעלה על דעתו, שלף מיד תשובה מהוקצעת ומרשימה. אך בעוד המילים מתגלגלות מפיו בשטף, הבחין שעיניו של המיליונר בולשות את לחייו.

"עדיין לא ענית לי מנין לי הביטחון שאני יכול לסמוך עליך ולהפקיד בידך דירות פאר על כל הרהיטים היקרים שבהן?", הטיח בו האיש שישב מולו. "קיבלתי עליך המלצות רבות, ואחת מהן ציינה שאתה יהודי אורתודוקסי הנאמן למצוות דתו. אני" הצביע הגוי על עצמו, "איני מבין הרבה בדת היהודית, אבל יש לי חברים מבורו פארק, יהודים אורתודוקסים כמוך, שבכל חודש אוגוסט אינם מגלחים את זקנם מטעמי דת. אתה מתיימר להיות אדם מהימן ואחראי, בזמן שאיך מקפיד על מצוות דתך?!"

השניים נפרדו. גרשון המשיך לצבוע גזוזטראות מטות ליפול, אך מאותו יום ואילך מספר גרשון לכל מכריו ומיודעיו את דבר המעשה, תוך שהוא אומר: "עלינו לדעת כי השמירה וההקפדה על אורחות התורה והמצוות לא יביאו לנו כל נזק או הפסד. אני למדתי זאת על בשרי", היה מסיים כשחיוך של אושר יהודי נסוך על פניו.

(אור דניאל' מתוך 'מאורות הדף היומי')

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם עדיף שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

אמנם בזמננו, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"ב עמ' רפח), שכיון שנשים מדברות ברחוב [שלא כזמן הגר"א], כבר אין טעם שלא לכו לבית הכנסת, וא"כ אדרבה, טוב שילכו ובכך ידברו פחות לשון הרע. עוד כתב באגרת הגר"א שם, שיש להתרגל לשבת יחידי, כי חטא לשון הרע חמור מכל העברות, והוא כנגד כל שלוש העברות החמורות, כמבואר בתוספתא (פאה פ"א ה"ב). וכל מצוותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו, וצריך לרדת לשאול על זה הרבה מאד, וא"א לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות רכילות. לשון החפץ חיים' בתחילת סעיף א' הוא: "אין חילוק באיסור סיפור רכילות בין אם המספר איש או אשה...". נידון מעניין מביאים לגבי כך בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו': באגרת הגר"א כתב, כי יותר טוב שאשה תתפלל בבית מאשר בבית הכנסת, כי א"א להינצל שם משמיעת לשון הרע וקנאה ודברים בטלים, וכ"ש בשבת ויו"ט שמתאספים לדבר, שעדיף שלא להתפלל כלל מאשר ללכת לביהכ"נ. וגם הבנות יותר טוב שלא ילכו לביהכ"נ, מפני שרואה בגדים ומתקנאת, ובאה ומספרת בבית, ומתוך זה באים ללשון הרע ושאר דברים.

אדם שאינו שומר את פיו - תורתו ומצוותיו יורדות לטמיון!

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

חיים... נצח לשונך מְקַע וּשְׁפָתֶיךָ מְדַבֵּר מְקַמָּה, ולכאורה היה לו להכתוב לומר "לא ידבר בלשונו רע ובשפתיו לא ידבר מרמה", אלא, שכל זמן שאינו עושה עצמו כמו שומר ממש, להשגיח תמיד על פתחי פיו, לא יועיל מאומה. וכן כתוב: שֹׁמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרֻת נִפְשׁוֹ. והכל על הכוונה הזאת - שלא יהיה לו היסח הדעת בעת שהוא פותח פיו לדבר".

[תורת הבית פרק יא]

"אם תִּבְקֶשׁנָה בְּכֶפֶף... אֵז תִּבִּין יָתָת ה' וְדַעַת אֲלֵקִים תִּמְצָא". ידוע שבעניני הכסף שומר האדם כספו שמירה יתירה שלא יאבד ממנו, וכן הוא בעניני עבודת השי"ת - שמעט סחורה שיש לו, תורתו ומצוותיו, צריך לשומרה שמירה יתירה שלא תאבד ממנו; וכידוע שאם לא ישמור האדם את פיו מלשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים, ואין מעצור לרוחו, תמיד ירדו תורתו ומצוותיו לטמיון, כי שורה עליהם רוח הטומאה, ואין שוות כלום, כמו שכתבו הספרים הקדושים. ועל כן צריך להיות ממש כמו שומר; וזו היא כוונת הכתוב: מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ

פרשת שבוע

"כשהגעתי לכביש הסמוך למערה, שמעתי צעקות וקולות. צמרמורת ופחד אחזוני. מי יודע, אולי איזה יהודי נמצא כרגע במצוקה קשה? אולי נקלע לבין ערבים המאיימים לפגוע בו?"

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, על השתוקקותה של הנשמה לעבוד את ה'

ברחוב. אמנם לרגל עבודתו היה מוכרח רבי מנשה לצאת מביתו, ועשה את דרכו במונית. "כשהגעתי לכביש הסמוך למערה", מספר רבי מנשה, "שמעתי צעקות וקולות. צמרמורת ופחד אחזוני; מי יודע, אולי איזה יהודי נמצא כרגע במצוקה קשה? אולי נקלע לבין הערבים המאיימים לפגוע בו? ביקשתי מהנהג לנסוע לכיוון המערה... מה אומר ומה אדבר, אין לי מילים לתאר את המחזה המרגש שנתגלה לעיני, לא יאומן כי יסופר! אדם ניצב ליד שערי המערה הסגורים על מנעול ובריח, ראשו תחוב בין סורגי השער, גופו- מכף רגלו ועד ראשו- ספוג במים, גשם עז ניתך עליו, והוא צועק: "כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים", האברך מגביה קולו יותר וצועק: "אוי אוי... צמאה נפשי לאלוקים לקל חי מתי אבוא ואראה פני אלוקים". מי היה האברך? מידוענו הצדיק, עובד השם, הרה"ח רבי שמואל שפירא זצ"ל- מחשובי חסידי ברסלב. רבי שמואל המשיך בזעקותיו מנהמת ליבו הזך והטהור, כאיל תערוג... כאיל תערוג... חששתי לבריאותו, ניגשתי אליו ואמרתי לו: "ר' שמואל, יש לי כאן מונית, אם אתה מעונין אפשר לקחת אותך הביתה". רבי שמואל כנראה חשב לעצמו, מי יכול להופיע כאן באמצע הלילה, אם לא "הבעל דבר" בעצמו... ואז הפנה את ראשו וצעק: "בעל דבר, אוועק!" [בעל דבר, לך מכאן!] סובב את ראשו חזרה לבין הסורגים, והמשיך בזעקותיו: "כאיל תערוג..."

דוד המלך ע"ה אומר: "אשרי איש ירא את ה' במצוותיו חפץ מאוד" (תהילים קיב, א). ויש לפרש: "אשרי איש ירא ה'", מהו הסימן לכך שהוא ירא ה'? "במצוותיו חפץ מאוד", שיש לו רצון והשתוקקות לקיים מצוות ה'.

(מתוך 'לב ישראל')

לְחַמּוֹ הוּא (ויקרא כב, ז)

בספר הישר לרבינו תם כתוב, כי כמו שקיום הגוף תלוי באכילה ושתייה ושינה, ובלעדן אין הגוף יכול להתקיים, כך קיום הנשמה. חיותה וטהרתה של הנשמה תלויות בעבודת השם יתברך, בקיום המצוות ולימוד התורה. כך הוא גם להיפך: כמו שבעניני הגוף הסימן לאדם שהוא בריא ושכל איבריו מתפקדים כהלכה, הוא כשיש לו תאבון לאכול ולשתות, ואם ח"ו הגוף חולה הרי הוא מאבד את תאבון האכילה, כמו שכתוב "כל אוכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מוות" (תהילים ק"ז, יח); כשאדם מגיע לשערי מוות, אין הוא מסוגל אפילו לראות אוכל מול עיניו.

[באתי פעם לבקר חולה בבית החולים, לידו שכב חולה במצב קשה מאוד. החולה השני ביקש ממני, שאסלק מעל השולחן הסמוך למיטתו את מגש האוכל שהכינו עבורו, בדמעות בעיניו אמר: אני לא מסוגל לראות את האוכל...]

כמו כן אומר רבינו תם בענין חולי הנשמה: אם הנשמה מלוכלכת בעוונות ופשעים, הרי היא מאבדת את הרצון והחשק ללמוד ולקיים מצוות, כל ענין רוחני נעשה כבד על האדם. אבל מי שזוכה לשמור על איבריו בקדושה וטהרה, זוכה להרגיש נעימות ומתיקות התורה ועבודת ה' יתברך, ומרגיש צימאון רוחני והשתוקקות לכל ענין רוחני. כמו שאמר דוד המלך ע"ה "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל קל חיי" (שם, פד, ג)

כאיל תערוג על אפיקי מים

שמעתי מהרה"ח רבי מנשה הכהן רוזנפלד זצ"ל, בעת ששימש בקודש כשוחט ובודק, היה נוסע כל יום לפנות בוקר לבית המטבחים ובדרכו היה עובר סמוך למערת שמעון הצדיק. היה לילה אחד מלילותיה החורפיים של ירושלים, בחוץ ירד גשם זלעפות ללא הפוגה, רוחות עזות נשבו בחוצות, נפש חיה לא נראתה